

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku A. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 kwietnia 2021 r.,
zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

I. oddala zażalenie,

**II. zasądza od A.B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddział w G. kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści
złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 6 października 2020 r. odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonej A. B. wniesioną od wyroku tego Sądu z 18 lutego 2020 r. jako niedopuszczalną. Wcześniej, postanowieniem z 28 sierpnia 2020 r. Sąd sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia skargi kasacyjnej w sprawie oraz zobowiązał pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. do wskazania różnicy podstawy

wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące styczeń i luty 2018 r., tj. różnicy pomiędzy kwotą zadeklarowaną przez ubezpieczoną (11.107,50 zł) a kwotą przyjętą przez organ rentowy (7.057,70 zł).

Organ rentowy pismem procesowym z dnia 10 września 2020 r. wskazał, że w przypadku ubezpieczonej przyjęta przez pozwanego (obniżona) podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe za miesiące styczeń i luty 2018 r. wynosi 2.665,80 zł miesięcznie, zaś suma składek za miesiące styczeń i luty 2018 r., które powinny być opłacone od niższej podstawy wymiaru stanowi kwota 1.693,82 zł. Przyjęta przez ubezpieczoną podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe za miesiące styczeń i luty 2018 r. wynosi 11.107,50 zł miesięcznie, zaś suma składek za miesiące styczeń i luty 2018 r., które powinny być opłacone od wyższej podstawy wymiaru stanowi kwota 7.057,70 zł. Udzielając odpowiedzi na postawione przez Sąd pytanie organ rentowy wskazał, że różnica podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe za miesiące styczeń i luty 2018 r. to kwota (11.107,50 zł minus 2.655,80 zł) 8.441,70 zł miesięcznie. Natomiast wskazana w apelacji organu z dnia 8 listopada 2019 r. kwota 7.057,70 zł stanowi kwotę składek opłaconych przez ubezpieczoną w spornym okresie za miesiące styczeń i luty 2018 r. od podstawy wymiaru składek 11.107,50 zł. Różnica w kwocie składek opłaconych przez ubezpieczoną w spornym okresie za miesiące styczeń i luty 2018 r. od podwyższonej podstawy wymiaru składek (11.107,50 zł) a należnych od kwoty obniżonej podstawy wymiaru składek (2.665,80 zł) wynosi z kolei (7.057,70 zł minus 1.693,82 zł) 5.363,88 zł. Organ rentowy wskazał, że kwota 11.107,50 zł nie stanowi wartości przedmiotu zaskarżenia.

Zgodnie z ustaleniem Sądu Apelacyjnego wartości przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie nie stanowi wskazana w skardze kasacyjnej kwota 11.107,50 zł miesięcznie, tylko kwota 8.441,70 zł miesięcznie. Rzeczywistą wartość przedmiotu sporu stanowić powinna różnica podstawy wymiaru składek na

obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe za miesiące styczeń i luty 2018 r. przyjęta przez ubezpieczoną i przez organ rentowy (11.107,50 zł - 2.655,80 zł = 8.441,70 zł). Tym samym Sąd Apelacyjny uznał, że wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie wynosi 8.441,70 zł i jako niższa niż 10.000 zł, nie spełnia ona kryteriów dopuszczalności skargi kasacyjnej określonych w art. 398² § 1 zdanie 1 k.p.c.

W zażaleniu od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 6 października 2020 r. (III AUa (...)) ubezpieczona zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. przez błędne uznanie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i nadanie sprawie dalszego biegu oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Biorąc pod uwagę przepisy art. 477⁹ k.p.c. i art. 477¹⁴ k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. W sprawie dotyczącej wyłącznie ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Należy bowiem podkreślić, że nie jest to sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a samo podleganie ubezpieczeniom społecznym nie jest sporne (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2014 r. w sprawie I UZ 11/14, SIP LEX nr 1504749).

Organ rentowy wydał decyzję, w której ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe i dobrowolne chorobowe ubezpieczonej A. B., podlegającej ubezpieczeniu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, nie mającej ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w okresach od 1-31 stycznia 2018 r. i 1-28 lutego 2018 r. w kwocie 2.665,80 zł miesięcznie. W odwołaniu ubezpieczona wskazała, że decyzja organu rentowego jest sprzeczna z art. 18 ust. 8 i art. 47 ust. 1 ustawy systemowej oraz wniosła o zmianę decyzji w zakresie ustalenia jako podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i dobrowolne chorobowe kwoty 11.107,50 zł.

W rozpoznawanej sprawie należy podnieść, że gdy ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne służy obliczeniu wysokości składek na te ubezpieczenia, o wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia decyduje różnica spornej wysokości składek na ubezpieczenia społeczne, a nie różnica podstaw wymiaru (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lutego 2014 r. w sprawie III UK 77/12, SIP LEX nr 1619107).

W przedmiotowej sprawie spór nie dotyczył wysokości zobowiązania składkowego, lecz bezpośrednio samej wysokości podstawy wymiaru składek, od której mogą być naliczane w przyszłości także świadczenia z ubezpieczeń społecznych. Wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia wyraża się w różnicy pomiędzy podstawą wymiaru składek przyjętą przez ubezpieczoną (lub płatnika składek), a podstawą wymiaru składek określoną w decyzji organu rentowego. Zaskarżoną decyzją ZUS stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla A.B. za I II 2018 r. wynosi 2.665,80 zł. Sąd Okręgowy wyrokiem z 30 września 2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję, stwierdzając, że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia : emerytalne, rentowe, wypadkowe i dobrowolne chorobowe ubezpieczonej A.B., podlegającej ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mającą ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. i od dnia 1 lutego 2018 r. do dnia 28 lutego 2018 r. stanowi kwota 11.107,50 zł miesięcznie. Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację organu rentowego orzeczeniem z 18 lutego 2020 r. zmienił

zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie w punkcie 1 oraz orzekł w pkt 2 na rzecz pozwanego o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego. Według Sądu Apelacyjnego wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie nie stanowi kwota 11.107,50 zł miesięcznie, tylko kwota 8.441,70 zł miesięcznie. Rzeczywistą wartość przedmiotu sporu powinna stanowić różnica podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe za miesiąc styczeń i luty 2018 r. przyjęta przez ubezpieczoną i przez organ rentowy ($11.107,50 \text{ zł} - 2.655,80 \text{ zł} = 8.441,70 \text{ zł}$). W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny prawidłowo ustalił w postanowieniu z 6 października 2020 r. wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 8.441,70 zł, traktując jako wartość przedmiotu zaskarżenia różnicę w wysokości podstawy wymiaru składek.

W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę na orzeczenie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2010 r. wydanego w sprawie I UK 289/09, SIP LEX nr 577827), zgodnie z którym, obowiązek oznaczenia w postępowaniu kasacyjnym wartości przedmiotu zaskarżenia nie może ograniczać się jedynie do wskazania kwoty przekraczającej kwotę decydującą o dopuszczalności skargi, lecz powinien być rozumiany jako zobowiązanie do wykazania podstaw, na których opiera się wyliczenie, adekwatne do przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. Zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Z uwagi na zakres dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe, strona zobowiązana jest na podstawie art. 398⁴ § 3 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Natomiast przepisy art. 398⁶ § 2 i § 3 k.p.c. nakładają na sąd drugiej instancji oraz Sąd Najwyższy obowiązek dokonania kontroli dopuszczalności skargi jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia przysługującego poza tokiem instancji i weryfikacji wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego oznaczenia tej wartości w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2006 r. w sprawie IV CZ 34/06, SIP LEX nr 200867). Ponadto, wartość przedmiotu zaskarżenia określona

przez wnoszącego skargę z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i Sąd Najwyższy na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2010 r. w sprawie I UK 289/09, SIP LEX nr 577827).

Podsumowując, jeśli więc wartość przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie wynosi 8.441,70 zł, to jako niższa niż 10.000,00 zł nie spełnia kryteriów dopuszczalności skargi kasacyjnej z art. 398² § 1 k.p.c.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono, jak w sentencji.